

BASIN DUYURUSU

26/10/2018

BB 63/18

Ceza Davasında Yargılamanın Sonucunu Değiştirme İhtimali Bulunan İddiaların Değerlendirilmemesi Nedeniyle Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiği

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu 19/7/2018 tarihinde, **Yılmaz Çelik** (B. No: 2014/13117) başvurusunda Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Olaylar

Cumhuriyet Başsavcılığı, başvuru hakkında 2008 yılında silahlı terör örgütüne (Hizb-ut Tahrir) üye olma ve terör örgütü propagandası yapma suçlarından cezalandırılması istemiyle kamu davası açmıştır.

Başvuru, savunmasında Hizb-ut Tahrir'in silahlı bir suç ya da terör örgütü olmadığını, amacının İslam coğrafyasında hilafetin tekrar tesisini sağlamak olduğunu belirtmiştir. Başvuru, düşüncelerini şiddete başvurmadan ve bilhassa basın yolu ile yaymaya çalıştıklarını ifade etmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi (Mahkeme) başvuru terör örgütüne üye olma ve örgütün propagandasını yapma suçundan cezalandırılmasına karar vermiştir. Bu kararın temyizi üzerine Yargıtay, Mahkemenin kararını terör örgütüne üye olma suçundan onamış, terör örgütü propagandası yapma suçu yönünden ise bozmuştur. Bu karar üzerine başvuru bireysel başvuruda bulunmuştur.

Cumhuriyet Başsavcılığı 2009 yılında da başvuru terör örgütü kurma veya yönetme suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açmıştır. Mahkeme başvuru terör örgütüne üye olma suçundan cezalandırılmasına karar vermiştir. Temyize gidilmesi üzerine Yargıtay kararı onamış, başvuru bireysel başvuruda bulunmuştur.

Başvuru terör örgütüne üye olma ve terör örgütü propagandası yapma suçlarından cezalandırılması istemiyle kamu davası açmıştır. Mahkeme başvuru terör örgütüne üye olma suçundan cezalandırılmasına karar vermiştir. Temyize gidilmesi üzerine Yargıtay kararı onamış, başvuru bireysel başvuruda bulunmuştur.

İddialar

Başvurucu, Hizb-ut Tahrir'e üye olduğu gerekçesiyle cezalandırıldığını, anılan oluşumun şiddet yanlısı bir örgüt olmadığı için terör örgütü sayılmayacağını, ceza davasında esaslı talep ve görüşlerin değerlendirilmemesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Anayasa Mahkemesinin görevi, başvurunun derece mahkemeleri nezdinde ileri sürdüğü ve davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki iddialarının mahkemelerce makul bir ölçüde değerlendirilip değerlendirilmediğini denetlemektir.

Terör örgütlerinin söz konusu olduğu durumlarda ilk olarak değerlendirilmesi gereken, örgütün fikirleri değil amaçlarına ulaşmak için şiddet yöntemlerine başvurup başvurmadığıdır. Anayasa Mahkemesi, derece mahkemelerinden terör örgütünün varlığını veya sanıkların örgütle olan ilişkilerini ikna edici biçimde değerlendirmelerini beklemektedir.

Hizb-ut Tahrir'in silahlı bir örgüt veya bir terör örgütü olup olmadığının mahkemelerde tartışılmamasından şikâyet eden başvuru herhangi bir şiddet eylemine karışmayan örgütün savunduğu görüşlerin suç oluşturmadığını ileri sürmüştür. Buna karşın mahkeme ve Yargıtay kararlarında Hizb-ut Tahrir'in bir terör örgütü olduğu kabul edilmekle yetinilmiş, başvurunun savunmaları hakkında bir değerlendirmede bulunulmamıştır.

Emniyet raporlarından örgüte yönelik ilk operasyonun yapıldığı 1967 yılından Anayasa Mahkemesine sunulan son raporun hazırlandığı 2016 yılına kadar geçen süre içinde örgütün silahlı eyleme karışmadığı anlaşılmıştır. Örgüte yönelik soruşturma ve kovuşturmaların tamamında yöneltilen isnatlar; örgüt propagandası yapmak, örgüte eleman kazandırmak için çalışmak, örgütsel dokümanları basmak ve dağıtmak, örgüt adına internet üzerinden yayın yapmak ve örgütsel toplantılar gerçekleştirmektir.

Derece mahkemelerinin kararlarında ise terör ve terörizm kavramlarının uluslararası belgelerde, mukayeseli hukukta, doktrinde ve Yargıtay kararlarında ortaya konulan -cebir ve/veya şiddet içeren bir politika- anlamları dikkate alındığında Hizb-ut Tahrir örgütünün hangi nedenlerle bir terör örgütü olarak kabul edildiği açıklanmamıştır.

Hizb-ut Tahrir örgütünün kuruluşu, yapısı, dünyadaki faaliyetleri gibi kapsamlı ve önemli bir literatür mahkemelere sunulmuştur. Ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğünün dava dosyasında bulunan güncellenmiş Hizb-ut Tahrir bilgi notlarında, örgüte ait yayınların hiçbirinde zor ve şiddet kullanmaya yönelik kışkırtıcı düşüncelere ve yasalara aykırı suç oluşturucu bir davranışa rastlanmadığı ifade edilmiştir.

Buna rağmen mahkemeler bu hususları gözeterik Hizb-ut Tahrir'in 5237 sayılı Kanun anlamında bir örgüt olup olmadığını ve eylemlerinin başka bir suçu oluşturup oluşturmadığını değerlendirmemiştir. Ayrıca başvuru konusu yargı kararlarında 3713 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikler üzerinde de durulmamıştır.

Gerekçeli karar hakkının bir gereği olarak başvurunun derece mahkemelerinde ileri sürdüğü hukuksal değerlendirmelerin dikkate alınmasını istemesi adil yargılanma hakkının bir yönüdür.

Somut olayda başvuru tarafından ileri sürülen ve yargılamanın sonucunu değiştirme ihtimali bulunan iddiaların dikkate alınmadığı ve gereği gibi değerlendirilmediği görülmüştür. Bu nedenle başvuru hakkındaki gerekçeli karar ihlal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Bu basın duyurusu Genel Sekreterlik tarafından kamuoyunu bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup bağlayıcı değildir.